

Forlængelse af KOMPETENCEmidt

Fortsat kvalificering og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken i Region Midtjylland er en højt prioriteret indsats for Vækstforum. I erhvervsudviklingsstrategi 2010-2020 hedder det:

"De erhverv, der oplever vækst i Region Midtjylland, anvender viden som et af de væsentligste input i produkter og processer med høj værdi. Når viden er en vigtig konkurrenceparameter, opstår der stor efterspørgsel efter ny og højt specialiseret arbejdskraft, og efterspørgslen efter lavt uddannet arbejdskraft falder. For at virksomhederne kan bevare og udvikle deres globale konkurrencedygtighed, er det derfor af afgørende betydning, at arbejdsstyrken er fl eksibel og kompetent og har mulighed for at uddanne og udvikle sig i takt med efterspørgslen efter nye kompetencer."

I Handlingsplan 2011-2012 hedder det endvidere

"Vi vil sikre, at kompetenceniveauet blandt medarbejdere og ledere i Midtjylland til stadighed højses, så grundlaget for konkurrencedygtighed til enhver tid er til stede. Vi vil også skabe gode rammer for en såvel kort- som langsigtet udvidelse af arbejdsstyrken, så vi er forberedt, når konjunkturerne vender, og når konsekvenserne af den demografiske udvikling for alvor slår igennem på arbejdsmarkedet."

Vækstforum har allerede sat indsatsen i gang med initiativet KOMPETENCEmidt, der udløber med årets udgang og derfor foreslås forlænget til udgangen af 2013.

Baggrunden for KOMPETENCEmidt

KOMPETENCEmidt blev udviklet i 2007, hvor ledigheden var på et historisk lavt niveau, her i Region Midtjylland lige under 2 %. Det største arbejdsmarkedspolitiske problem var derfor at skaffe arbejdskraft nok og helst arbejdskraft med de rigtige kvalifikationer. Fokus i projektet blev således at sikre virksomhederne arbejdskraft med de rette kvalifikationer ved at øge efteruddannelsesindsatsen og herunder også virksomhedernes arbejde med strategisk uddannelsesplanlægning. Også i 2007 var det danske arbejdsmarked udsat for hård konkurrence fra den globaliserede verden, og mange arbejdspladser blev udflyttet til Østeuropa og Østen. DK's eneste konkurrencemulighed var og er en velkvalificeret arbejdsstyrke, hvorfor efteruddannelse af regionens mange kortuddannede, 25 % af de beskæftigede er kortuddannede i Region Midtjylland, fik en høj prioritet i Vækstforums indsats.

Tanken bag udformningen af KOMPETENCEmidt var, at virksomhederne ville få den bedste service fra uddannelsesinstitutionerne, hvis de sluttede sig sammen i såkaldte kompetencecentre, der samarbejdede om at finde de helt rigtige uddannelses tilbud til den enkelte virksomhed. Tanken er senere gennemført på nationalt plan, idet alle uddannelsesinstitutioner, der tilbyder VEU (voksen-efteruddannelse) pr. 1. januar 2010 blev sluttet sammen i de såkaldte VEU Centre, hvoraf der er tre i Region Midtjylland.

Det Midtjyske Kompetenceråd.

Omdrejningspunktet for det regionale samarbejde er forankret i et Kompetenceråd, der blev nedsat i 2008. Kompetencerådet sammensættes paritetisk og afspejler såvel en vis bredde som en høj faglighed og indgående kendskab til området og dets problemstillinger.

Det Midtjyske Kompetenceråd er indskrevet i Partnerskabsaftalen mellem Regeringen og Region Midtjylland.

Kompetencerådets opgaver er:

- Fremme mulighederne for etablering af tværgående regionale aktiviteter mellem de 3 VEU-centre i regionen og mellem alle aktørerne på området.
- Indtage en central rolle i forhold til varetage af den regionale tværgående forankring og prioritering af indsatsen.
- Varetage den rådgivende funktion og sikre samarbejde og samspil mellem uddannelses- erhvervs- og beskæftigelsessystemet.
- Sikre en videreformidling af erfaringerne og den gode praksis fra de regionale aktører til bl.a. VEU-centerrådene.
- Etablere et regionalt samarbejde med henblik på såvel at indsamle som at skabe større viden om fremtidens kompetencebehov i Regionen.
- Sikre en bred regional perspektivering samtidig med en lokal forankring af indsatserne.
- Foreslå og beskrive særlige udviklingsopgaver og indsatsområder samt rådgive om prioritering og implementering heraf.

Kompetencerådets medlemmer:

Navn	Udpeget af	Organisation
Viggo Thinggaard	Vækstforum Midtjylland	HK Østjylland
Henning Gjellerod	Vækstforum Midtjylland	Medlem af Regionsrådet
Anette Ørbæk Andersen	Kommunerne	Ringkøbing-Skjern Kommune
Svend Skov Jensen	LO	Dansk Metal Silkeborg
Ole V. Christiansen	LO	Anlægs- og Byggegruppen, 3F,
Århus		
John Hermansen	Det regionale Beskæftigelsesråd	SBK Skandinavia
Helge Albertsen	LO	Dansk Metal Ringkøbing-Skjern
Niels Præstkær Jørgensen	Dansk Byggeri	Murerfirmaet Præstkær & Lundby
Marianne Pedersen	Dansk Erhverv	Ditas a.m.b.a
Karina Boldsen	Dansk Industri	Vestas Wind Systems A/S
Thor Jensen	Det regionale Beskæftigelsesråd	FTF Region Midtjylland
Vibeke Jensen	Kommunerne	Århus Kommune
Hanne Brink	VEU-centrene	VEU-center MidtVest
Jan W Christensen	VEU-centrene	VEU-center MidtØst
Niels Petterson	VEU-centrene	VEU-center Østjylland
Erik Krarup	Erhvervsservicesystemet	Væksthus Midtjylland
Poul-Erik Clausen	Erhvervsservicesystemet	Arkitektfirmaet Poul-Erik Clausen

Evaluerings

I slutningen af 2010 blev KOMPETENCEmidt evalueret' bl.a. med henblik på at afgøre, om samarbejdstanken var hensigtsmæssig. Og det var den, der er en meget stærk og sikker sammenhæng mellem uddannelsesinstitutionernes samarbejde – som kompetencecenter – om at dække virksomhedernes behov og sandsynligheden for, at virksomhederne vælger at benytte VEU. De virksomheder, der har været i kontakt med flere uddannelsesinstitutioner, har dobbelt så stor sandsynlighed for efterfølgende at bruge VEU som dem, der er blevet betjent af den samme institution. Forklaringen er, at de virksomheder, der skifter institution, gør det, fordi virksomhedskonsulenten vurderer, at en anden institution er bedre til at dække behovene. Dermed sikres virksomheden den bedste og mest relevante samarbejdspartner, hvilket altså giver en positiv effekt – dvs. brug af VEU. Det er udtryk for, at samarbejdet i kompetencecentrene reelt har fungeret efter hensigten, og bekræfter således projektets antagelse om, at samarbejde fører til mere VEU.

Der er i projektet gennemført mere end 7.000 virksomhedsbesøg. Resultatet af besøgene er, at i alt 6.776 medarbejdere har deltaget i VEU. Fra 2008 til 2009 steg AMU-aktiviteten med 20.391 kvartalspersoner i Region Midtjylland. De 6.776 personer er altså et relativt stort tal sammenlignet med denne stigning.

Det er dog vanskeligt at fastslå hvor stor en del af stigningen i AMU-aktiviteten, der kan tilskrives KOMPETENCEmidt-projektet. Den økonomiske lavkonjunktur, der har været tidsmæssigt sammenfaldende med indsatsen i projektet, har utvivlsomt bidraget kraftigt til stigningen i AMU-aktiviteten.

Virksomhederne er også meget tilfredse med dialogen og udbyttet af indsatsen, idet dialogen med virksomhedskonsulenterne vurderes **meget positivt** i virksomhederne. 49 procent af virksomhederne vurderer, at den var meget god, mens andre 49 procent finder den god. Det må siges at være et meget positivt resultat, når 98 % af de besøgte virksomheder er tilfredse.

Resultater i KOMPETENCEmidt

En indgang til uddannelse via 6 kompetencecentre

Samarbejde mellem konsulenter fra forskellige systemer

Kontakt til 7000 virksomheder

Igangsæt 1600 uddannelsesforløb

7000 medarbejdere uddannet

Kontakt til smv'ere, som aldrig tidligere har været besøgt

Stor tilfredshed i virksomhederne

Virksomhederne er også meget tilfredse med den gennemførte uddannelsesaktivitet. De fleste (mellem 52 og 83 procent) har oplevet at få opfyldt én af de tre vigtigste motivationer til at benytte efteruddannelse, som er:

- Mulighed for at øge kvaliteten af produktet
- Medarbejderne kan varetage forskellige eller nye arbejdsopgaver (funktionel fleksibilitet)
- At få mere kvalificerede medarbejdere generelt.

Samtidig med virksomhedernes tilfredshed med både kontakten med uddannelsesinstitutionerne og den gennemførte uddannelse viser en ny rapport fra AKF ¹, at efteruddannelse virker ifht. at skabe et mere fleksibelt arbejdsmarked og mobile medarbejdere. Erhvervsrettet efteruddannelse for faglærte i en række brancher øger sandsynligheden for at medarbejderne bliver i lignende brancher. For ufaglærte derimod viser det sig, at almene kurser øger deres branchemobilitet, mens erhvervsrettede kurser har lille og varierende effekt, samt at videregående kurser fastholder den ufaglærte i samme branche – i hvert fald på kort og mellemlang sigt. Men kort sagt må man sige, at efteruddannelse virker efter hensigten.

Et af målene med projektet var at øge virksomhedernes arbejde med strategisk uddannelsesplanlægning. Det er ikke lykkedes i særlig høj grad, idet evalueringen viser, at kun 15 % af de deltagende virksomheder har fået lavet en uddannelsesplan. Samtidig er de uddannelsesplaner, der er blevet lavet, karakteriseret ved at være meget ad hoc prægede og fokusere på aktuelle uddannelsesbehov og ikke de mere langsigtede strategiske. Halvdelen har således en tidshorisont på 3 mdr. eller derunder. En forklaring herpå er sandsynligvis, at projektet har fokuseret meget på små virksomheder, som dels ikke har tradition for at uddanne medarbejderne og dels slet ikke operer med en planlægningshorisont over 3 mdr. Evaluator anbefaler på den baggrund, at arbejdet med uddannelsesplanlægning skal have mere fokus. Herunder bør begrebet uddannelsesplanlægning defineres, ligesom der med fordel kan arbejdes med at øge virksomhedskonsulenternes kompetencer, så der bliver tale om en professionalisering af indsatsen.

Evaluator anbefaler endvidere, at indsatsen fremover fokuseres på virksomheder, hvor betingelserne for at anvende VEU er til stede. Det vil kort sagt sige

¹ Nikolai Kristensen og Gabriel Pons Rotger: Effekter af efteruddannelse af faglærte og ufaglærte, AKF 2011

virksomheder med mere end 10-20 medarbejdere. Argumentationen herfor er, at virksomhedens størrelse er den vigtigste forudsætning for, hvorvidt indsatsen har en effekt. Hvor effekt er lig med igangsættelse af VEU. Derudover viser erfaringen, at kvaliteten af uddannelsesplanlægning også er højere jo større virksomheden er. Udover størrelsen har flere faktorer betydning for, om virksomheden bruger VEU:

- Virksomheder med uopfyldte efteruddannelsesbehov – virksomheden har næsten dobbelt så stor chance for at igangsætte VEU, hvis det er registeret, at den har uopfyldte uddannelsesbehov.
- Større virksomheder har markant større chance for at gå i gang med VEU. For hver størrelseskategori stiger sandsynligheden betydeligt. Virksomheder med 200-250 ansatte har 5,3 gange så stor chance for at igangsætte VEU aktiviteter som mikrovirksomhederne i gruppen med 1-5 ansatte.
- Industri-virksomheder har større tilbøjelighed til at bruge VEU, end de virksomheder, der er i kategorierne "andet" og "håndværk". Der dog igen har bedre chancer end virksomhederne inden for handel og service.
- Virksomheder, der har brugt offentlig efteruddannelse, har 2,4 gange så stor chance for anvende VEU, som dem, der ikke har.
- Virksomheder, der har et samarbejdsudvalg har moderat større chance for at deltage i uddannelse, end de der ikke har.
- Virksomheder, der er blevet besøgt af mere end en institution i kompetencecentret har større chance for at bruge VEU. Hvilket bekræfter antagelsen om, at samarbejde inden for kompetencecentret fører til VEU.

En fokusering på virksomheder med gode betingelser for VEU betyder imidlertid, at der skal afvejes mellem to hensyn: på den ene side skal indsatsen fokuseres på virksomheder, der ikke allerede har en god VEU praksis, idet der ellers vil blive tale om dødvægt eller unødvendig indsats. På den anden side betyder fokus på de virksomheder, der ikke har optimale betingelser, at der skal gøres en stor indsats for at opnå en lille effekt, se nedenstående figur.:

Sammenfattende giver evaluatoren følgende anbefalinger til en videre indsats:

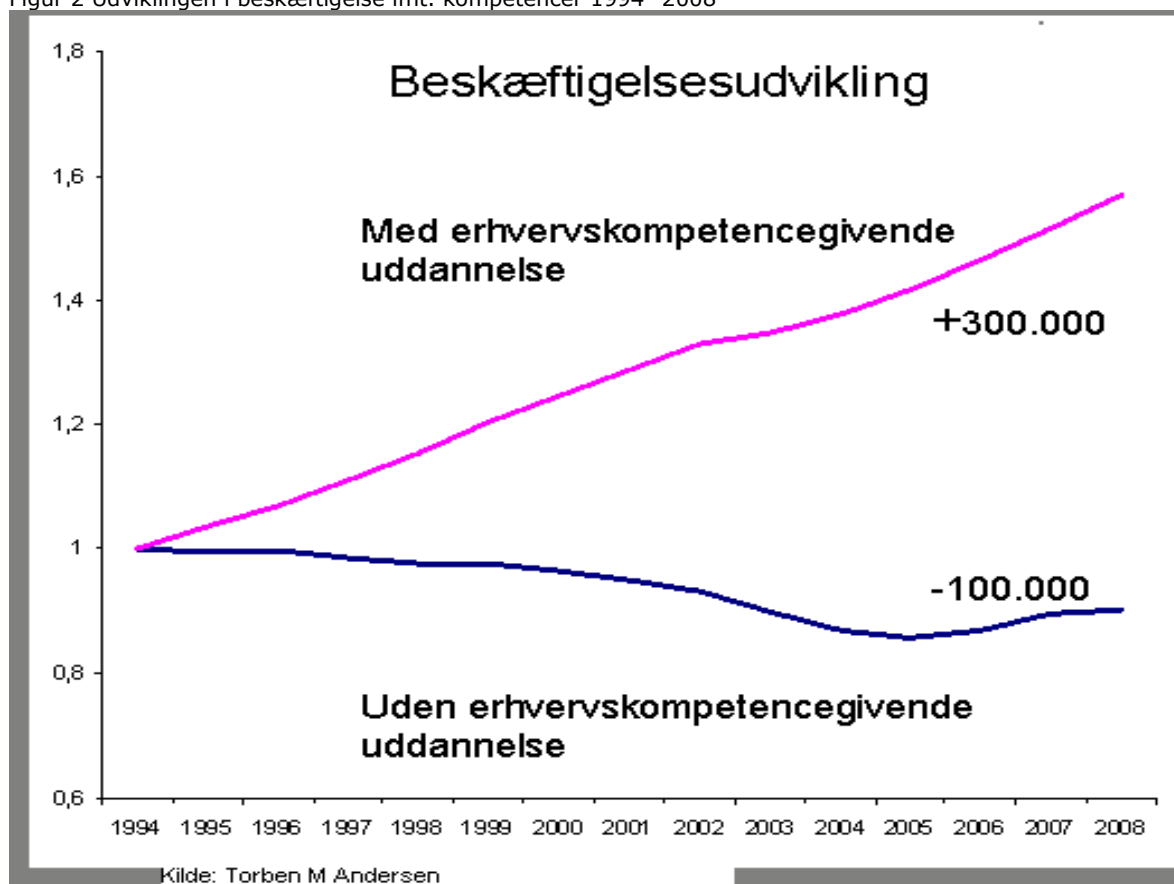
- Fortsæt og fokuser yderligere arbejdet med uddannelsesplanlægning og især det strategiske element

- Fokuser indsatsen på virksomheder, hvor betingelserne for at anvende VEU er til stede
- Fokuser indsatsen på mindre virksomheder, men med mere end 10 ansatte
- Overvej en yderligere professionalisering af virksomhedskonsulenternes arbejde
- Styrk partnerskabet i VEU centrene.

Fokusområder i et forlænget KOMPETENCEmidt

På tværs af brancher forventer virksomhederne, at specielt faglærte skal have et kompetenceløft, hvis danske virksomheder skal være med i den globale konkurrence. Også for en del af de kortuddannede kan vi forvente højere kompetencekrav, men der vil blive stadigt færre job af denne slags. Industrien forventer dog selv, at "mindstekravet" for at kunne varetage et job her stiger betydeligt.² Hvilket betyder, at der er behov for en indsats ifht. af efteruddanne den faglærte og kortuddannede del af arbejdsstyrken, så der er de "kloge hænder" til rådighed, der efterspørges. At der kræves flere kompetencer for at begå sig på arbejdsmarkedet er ikke en udvikling, der kommer i nær fremtid, den er allerede godt i gang og har været det længe, viser nedenstående figur:

Figur 2 Udviklingen i beskæftigelse ifht. kompetencer 1994 -2008

Indsatsen i KOMPETENCEmidt skal altså fokusere på:

- Kortuddannede og faglærte

² Industriens Uddannelser: Fremtidens jobprofiler i industrien, Resume af analysen

- Virksomheder, der ikke har tradition for efteruddannelse og uddannelsesplanlægning, men som har en størrelse med minimum 10-20 medarbejdere
- Virksomhedernes strategiske uddannelsesplanlægning
- Kompetenceudvikling af VEU centrenes virksomhedskonsulenter og endelig
- En styrkelse af samarbejdet i VEU centrene og mellem disse og erhvervsservice- og beskæftigelsessystemet, idet alle tre har konsulenter ude hos virksomhederne.

Ifht. målene i det hidtidige projekt betyder ovenstående, at førstegangsbesøgene skal drosles ned, den opsøgende virksomhed skal fokuseres på uddannelsesplanlægning med en vis tidshorisont. Samtidig skal besøgene i de helt små virksomheder skæres fra, medmindre de selv henvender sig for at få hjælp. Indsatsen skal dog stadig rettes mod private virksomheder. Dette fokus skal afspejles i måltallene for de to næste projektår.

En af de helt store succeser i KOMPETENCEmidt er pølsevognen, der har besøgt

27 virksomheder, hvor 1600 medarbejdere har været forbi og få en pølse og en snak om uddannelse.

1275 af dem er blevet FVU testet i dansk, og 1100 i matematik.

På baggrund af de fine resultater kan det overvejes at udstyre endnu en pølsevogn.

For at lykkes med uddannelsesplanlægningsindsatsen skal der gøres en indsats for kompetenceudvikling af virksomhedskonsulenterne f.eks. i regi af MEA³, som giver en fin mulighed for også at styrke samarbejdet mellem de tre systemer, idet konsulenter fra alle tre deltager i MEA's aktiviteter.

Økonomi

Budget og finansiering mio. kr.

	2008-10	2011	2012	2013	Total
Total	31	19	20	20	90
Afklaring	6,5	4	4	4	18,5
Udd.plan	5,5	6	7	7	25,5
Igangsatte	4	4	4	4	16
Særlige akt.	6	2	2	2	12
Projektl.m.m.	9	3	3	3	18

³ Midtjysk Erhvervsudviklings Akademi, www.meamidt.dk

	Opr. bevill.	2008-10	2011	2012	2013	Total
ESF	30	15	10	10	10	45*
RM	20	8	4	4	4	20
Stat	14	8	5	6	6	25**
Total	64	31	19	20	20	90

* Bevillingen søges forhøjet med yderligere 15 mill. kr.

** VEU centrenes medfinansiering hæves til 25 mill.kr.